



LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2026 m. gegužės 19 d. Nr. 21RE2-212 (AG2-141/17-2026)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Vilijos Astrauskienės ir Ingos Drąsutavičienės, sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant pareiškėjai X. Y., atsakovės Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos atstovei Z. Y., atsakovės Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros atstovei A. Y.,

2026 m. gegužės 18 d. Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotolinio ryšio priemonėmis išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X. Y. patikslintą skundą atsakovėms Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūrai, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2026 m. balandžio 13 d. rašto Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl skundo / prašymo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2026 m. balandžio 22 d. priimtas nagrinėti pareiškėjos X. Y. patikslintas skundas atsakovėms Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūrai (toliau – ir Agentūra), Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai (toliau – ir Ministerija), kuriuo prašo:

- 1) panaikinti Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2026 m. balandžio 13 d. raštą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl skundo / prašymo“ (toliau – ir Raštas) kaip neteisėtą ir nepagrįstą;
- 2) įpareigoti Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2026 m. kovo 26 d. skundą teisės aktų nustatyta tvarka.

Patikslintame skunde pareiškėja nurodo, kad 2026 m. kovo 26 d. pateikė skundą Agentūrai dėl teisėtų lūkesčių pažeidimo. Agentūra 2026 m. kovo 31 d. skundą persiuntė Ministerijai. Ministerija 2026 m. balandžio 13 d. pateikė atsakymą (Raštą), kuriame buvo pateiktas bendro pobūdžio paaiškinimas apie paramos politiką, tačiau nebuvo išnagrinėta pareiškėjos individuali situacija ir nepriimtas individualus administracinis sprendimas. Teigia, kad tokiu būdu pareiškėjos skundas nebuvo išnagrinėtas iš esmės, neįvertintos individualios aplinkybės ir nebuvo tinkamai apgintos pareiškėjos teisės. Ministerija apsiribojo bendro pobūdžio informacija ir neįvykdė pareigos: individualiai įvertinti pareiškėjos situaciją; pasisakyti dėl teisėtų lūkesčių principo taikymo.

Pareiškėja teigia, kad taip pat nepateiktas individualus administracinis sprendimas. Paaiškina, kad gautas Raštas: nesprendžia pareiškėjos konkrečios situacijos; nesukuria aiškių teisinių pasekmių; neatitinka individualaus administracinio akto reikalavimų.

Pareiškėja taip pat teigia, kad pažeistas teisėtų lūkesčių principas. Paaiškina, jog 2025 m. spalio mėn. savo lėšomis įsirengė 12 kW galios saulės elektrinę. Investicinis sprendimas buvo priimtas

pagrįstai tikintis, kad: bus paskelbtas kvietimas pagal ankstesnę paramos praktiką; bus kompensuojama iki 10 kW galia; paramos dydis sieks apie 240–255 Eur/kW. Tačiau kvietimas ilgą laiką nebuvo skelbiamas, vėliau sąlygos buvo iš esmės pablogintos (apie 170 Eur/kW, max 7 kW), dalis pareiškėjos investicijos tapo nefinansuojama.

Pareiškėja taip pat nurodo, kad buvo pažeisti proporcingumo ir gero administravimo principai, institucijos: nenumatė pereinamojo laikotarpio; neįvertino asmenų, jau priėmusių investicinius sprendimus; sukėlė neproporcingas neigiamas finansines pasekmes.

Komisijos posėdžio metu pareiškėja prašė patikslintą skundą tenkinti jame ir posėdžio metu išdėstytų argumentų pagrindu.

Atsakovė Agentūra 2026 m. balandžio 29 d. Komisijai pateikė atsiliepimą, kuriame nurodo, jog su skundu nesutinka, ir prašo atmesti pareiškėjos skundą kaip nepagrįstą.

Nurodo, jog Agentūra 2026 m. kovo 31 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) (su kopija pareiškėjai) persiuntė pareiškėjos 2026 m. kovo 26 d. skundą / prašymą vertinimui pagal kompetenciją Ministerijai. Mano, jog akivaizdu, kad atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAĮ) 11 straipsnio 4 dalis suteikia teisę viešojo administravimo subjektui, kuris pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jo nenagrinėti ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiųsti jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, į tai, kad Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 6 straipsnio 1 ir 2 papunkčiuose numatyta, kad Ministerija formuoja valstybės politiką energetikos sektoriuje ir organizuoja, koordinuoja, kontroliuoja jos įgyvendinimą bei pagal kompetenciją tvirtina teisės aktus, reglamentuojančius energijos tiekimo saugumo, energetikos objektų ir įrenginių, vartotojų energetikos įrenginių įrengimo, eksploatavimo, naudojimo, techninės saugos, efektyvaus naudojimo ir kitus techninius klausimus, ir atsižvelgdama į tai, kad Ministerija yra 2021–2030 metų plėtros programos valdytoja bei į tai, jog būtent Ministerija parengė preliminarų 2026 metų kvietimų planą, Agentūra, kuri pagal kompetenciją negalėjo spręsti pareiškėjos paklausime / skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo, jo nenagrinėjo ir persiuntė jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, t. y., Ministerijai. Atsakovė taip pat mano, jog galima pagrįstai teigti, jog Agentūra neatliko jokių neteisėtų veiksmų ir nepriėmė netinkamų ar neteisėtų sprendimų pareiškėjos atžvilgiu. Papildomai atkreipia dėmesį ir į tai, jog pareiškėja neprašo panaikinti jokio Agentūros sprendimo (todėl, jog jokio sprendimo Agentūra ir nepriėmė).

Su pareiškėjos pozicija, jog jos skundas nebuvo išnagrinėtas iš esmės, neįvertintos individualios aplinkybės ir nebuvo tinkamai apgintos pareiškėjos teisės, atsakovė nesutinka, kadangi mano, jog atsakovė – Ministerija – į pareiškėjos paklausimą / skundą atsakė tinkamai, motyvuotai ir laikydamasi kitų VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje numatytų reikalavimų. Papildomai akcentuoja, jog šiuo metu nei Agentūra, nei Ministerija neturi galimybės (ar teisės) nei įvertinti pareiškėjos situaciją individualiai ir taikyti iki tol galiojusias (arba joms artimas) paramos sąlygas pareiškėjos įrengtai saulės elektrinei nei numatyti pereinamojo laikotarpio mechanizmą asmenims, kurie investicijas atliko iki naujų sąlygų paskelbimo, bet objektyviai negalėjo pateikti paraiškos dėl kvietimo nebuvimo, kadangi dar nėra patvirtintas naujo kvietimo aprašas, nenumatyta kvietimo data, kvietimo tekstas, todėl nėra teisinio pagrindo vertinti pareiškėjos saulės elektrinės įsirengimo dokumentų ir / ar patvirtinti jų tinkamumą (ar netinkamumą) dotacijai gauti. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 91 straipsnio 1 dalimi, teigia, kad skundžiamas aktas (ar jo dalis) gali būti panaikintas, jeigu jis savo turiniu prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams, jis buvo priimtas nekompetentingo administravimo subjekto, arba jį priimant buvo pažeistos procedūros, turėjusios užtikrinti priimto sprendimo objektyvumą ir pagrįstumą. Atsakovė mano, kad šiame atsiliepime pateikti motyvai rodo, jog ginčijamas sprendimas neatitinka ABTĮ 91 straipsnio 1 dalyje nurodytų skundžiamo akto panaikinimo pagrindų, o pareiškėja savo skunde tokių teisinių pagrindų nenurodo (jų neatskleidžia), todėl naikinti šio sprendimo nėra nei faktinio, nei teisinio pagrindo. Taip pat mano, kad nėra ir kitų svarbių priežasčių (ABTĮ 91 straipsnio 2 dalis), dėl kurių minėtas sprendimas turėtų būti panaikintas.

Atsakovė Ministerija 2026 m. balandžio 29 d. Komisijai pateikė atsiliepimą, kuriame nurodo, jog su patikslintu skundu nesutinka, ir prašo pareiškėjos patikslintą skundą atmesti.

Nurodo, kad laikotarpiu nuo 2025 m. vasario 25 d. 08:00 val. iki 2025 m. rugpjūčio 25 d. 08:26 val. asmenys galėjo teikti paraiškas paramai gauti pagal priemonę „Fizinių asmenų saulės elektrinių įsirengimas namų ūkiuose (naujai įrengiama saulės elektrinė)“. Ši parama buvo teikiama vadovaujantis 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos plėtros programos pažangos priemonės Nr. 03-001-06-03-02 „Didinti atsinaujinančių energijos išteklių dalį, užtikrinant atsinaujinančių išteklių integraciją į elektros tinklus“ veiklos „Gamintojų ir gaminančių vartotojų investicijos į naujų AEI naudojančių elektros energijos gamybos pajėgumų sukūrimą“ projektų finansavimo sąlygų aprašu (dotacijos fiziniams asmenims, įsirengiantiems saulės elektrines namų ūkių reikmėms), patvirtintu Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2022 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. 1-265 „Dėl 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos plėtros programos pažangos priemonės Nr. 03-001-06-03-02 „Didinti atsinaujinančių energijos išteklių dalį, užtikrinant atsinaujinančių išteklių integraciją į elektros tinklus“ aprašo patvirtinimo“ (toliau – ir Projektų finansavimo sąlygų aprašas). Pagal Projektų finansavimo sąlygų aprašą numatyta bendra kvietimo finansavimo suma sudarė 53 003 737,33 Eur iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (toliau – ir EGADP) lėšų. Pažymi, kad 2025 m. vasario 25 d. paskelbus kvietimą teikti paraiškas, minėta suma buvo visiškai išnaudota iki 2025 m. rugpjūčio 25 d., t. y. gautų paraiškų poreikis pasiekė ir viršijo kvietimui skirtus asignavimus. Atsakovė papildomai akcentuoja, kad minėtam kvietimui pasibaigus, jokie Projektų finansavimo sąlygų aprašo pakeitimai, kuriais būtų tikslinamos ar plečiamos numatytos sąlygos, nebuvo atliekami, o kvietimas laikomas galutinai užbaigtu įgyvendinus numatytus finansinius įsipareigojimus.

Atsakovė pažymi, kad Projektų finansavimo sąlygų aprašo pakeitimai ar jo galiojimo pratęsimai nebuvo rengiami. Atsižvelgiant į tai, kad visa kvietimui skirta EGADP lėšų suma buvo paskirstyta, o taip pat siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje numatytus teisėkūros tikslingumo, skaidrumo, atvirumo, aiškumo principus, buvo parengtas naujas projektų finansavimo sąlygų aprašo projektas (2021–2030 m. energetikos plėtros programos pažangos priemonės Nr. 03-001-06-03-02 „Didinti atsinaujinančių energijos išteklių dalį, užtikrinant atsinaujinančių išteklių integraciją į elektros tinklus“ veiklos „Gaminančių vartotojų investicijos į naujų AEI naudojančių elektros energijos gamybos pajėgumų sukūrimą“ poveiklės „Gaminančių vartotojų investicijos į naujų AEI naudojančių elektros energijos gamybos pajėgumų sukūrimą visoje Lietuvoje“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 4“), kuriame numatytas kitas projektų finansavimo šaltinis – 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programa. Naujas projektų finansavimo sąlygų aprašo projektas buvo pateiktas viešam derinimui ir konsultacijoms, siekiant suinteresuotus asmenis iš anksto informuoti apie planuojamus pokyčius: - Teisės aktų informacinėje sistemoje: Projektas viešam derinimui su institucijomis ir visuomene pateiktas laikotarpiu nuo 2026 m. balandžio 3 d. iki 2026 m. balandžio 20 d.; - Viešoji konsultacija: Energetikos ministerijos oficialioje interneto svetainėje viešoji konsultacija dėl naujų finansavimo sąlygų taip pat vyko nuo 2026 m. balandžio 3 d. iki 2026 m. balandžio 20 d.

Atsakovė nurodo, jog ji 2026 m. kovo 31 d. iš Agentūros gavo raštą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl skundo / prašymo persiuntimo“, kuriuo buvo persiustas pareiškėjos 2026 m. kovo 26 d. skundas / prašymas dėl teisėtų lūkesčių pažeidimo ir paramos skyrimo sąlygų pakeitimo. Ministerija, įvertinusi pareiškėjos skunde / prašyme išdėstytus argumentus, 2026 m. balandžio 13 d. pateikė Raštą.

Atsižvelgdama į pareiškėjos skunde pateiktus teiginius dėl galimo konstitucinių principų pažeidimo, Ministerija pažymi, kad ji, savo raštu atsakydama į skundą, laikėsi įstatymų nustatytos kompetencijos ribų ir vadovavosi konstitucinės teisinės valstybės principus formuojančia doktrina. Teisėti lūkesčiai gali kilti tik iš teisės aktų, galiojančių faktinių aplinkybių atsiradimo metu. Pareiškėja saulės elektrinę įsirengė laikotarpiu, kai paramos teikimo kvietimas buvo pasibaigęs (pareiškėjos deklaracija apie elektrinės įrengimą parengta 2025 m. spalio 4 d., o kvietimas teikti paraiškas baigėsi

2025 m. rugpjūčio 25 d.), o naujas kvietimas teikti paraiškas dar nebuvo paskelbtas. Taigi, nebuvo jokio galiojančio teisės akto, kuris būtų sukūręs asmeniui konkrečią subjektinę teisę į konkretaus dydžio paramą. Atsakovė daro išvadą, kad pareiškėja, nusprendusi dalyvauti 2026 m. paramos priemonėje, kurios sąlygos jau buvo viešai paskelbtos ir derinamos, nebuvo įgijusi ir negalėjo įgyti teisėtų lūkesčių, kad jai bus taikomos ankstesnių laikotarpių paramos sąlygos. Teisėti lūkesčiai gali kilti tik iš galiojančių teisės aktų. Pareiškėja saulės elektrinę įsirengė laikotarpiu, kai paramos teikimo kvietimas buvo pasibaigęs, o naujas, dar tik viešai derinamas (iki 2026 m. balandžio 20 d.). Todėl asmuo, veikdamas kaip atidus ir rūpestingas subjektas, turėjo suprasti, kad viešojo derinimo stadijoje esančios sąlygos gali kisti. Kadangi pareiškėja nebuvo ankstesnių paramos kvietimų dalyvė (jos teisiniai santykiai dėl konkretaus objekto nebuvo užsimezgę), naujai nustatyta 7 kW riba jos atžvilgiu negali būti laikoma „paramos sumažinimu“ ar „teisių atėmimu“ – tai yra naujas reguliavimas naujai paramos priemonei, kurioje pareiškėja dalyvauja savo laisva valia. Teisinio tikrumo principas užtikrina, kad asmens teisinė padėtis būtų aiški ir nuspėjama pagal tuo metu galiojančius teisės aktus, tačiau jis nesuteikia garantijos, jog būsimos investicijos bus remiamos tomis pačiomis sąlygomis. Pareiškėja, atlikdama investiciją, prisiėmė riziką, kad būsimas reguliavimas gali keistis.

Atsiliepime taip pat nurodoma, jog atsakovė, vykdydama viešojo administravimo funkcijas, privalo užtikrinti racionalų ir efektyvų valstybės bei Europos Sąjungos lėšų naudojimą. Atsakovė teigia, kad reguliavimo pokyčiai buvo nulemti objektyvių išorinių veiksnių (rinkos kainų kritimo ir pasikeitusio Europos Sąjungos teisinio reglamentavimo), o ne subjektyvių ar diskriminacinių priežasčių. Konstitucinėje doktrinoje pripažįstama, kad pasikeitus faktinėms aplinkybėms, valstybė turi pareigą koreguoti paramą, kad ji išliktų efektyvi ir proporcinga. Energetikos ministerijos Rašte pabrėžta galimybė, kad projektui skirta lėšų suma ateityje „gali didėti“, tačiau tai yra ateities prognozė, o ne galutinis valstybės išpareigojimas konkrečiam asmeniui konkrečiu metu. Todėl investicija, atlikta nesant galiojančio kvietimo, laikytina individualia asmens rizika, kuri nesukuria valstybei prievolės kompensuoti išlaidas pagal asmeniui palankesnę, bet nebegaliojantį praeities modelį.

Ministerija teigia, jog nagrinėjamu atveju paramos modelio pakeitimas (ribojant finansuojamą galią iki 7 kW) yra pagrįstas siekiu užtikrinti maksimalų paramos prieinamumą didžiausiam namų ūkių skaičiui. Viešojo administravimo subjektas, skirstydamas paramą, privalo reaguoti į rinkos pokyčius, kad išvengtų nepagrįsto asmenų praturtėjimo viešųjų lėšų sąskaita. Valstybė pasirinko modelį, kuris orientuotas į didžiausią galimą teigiamą poveikį visuomenei, o ne pavieniams subjektams. Šiuo sprendimu įgyvendinamas socialinio teisingumo principas. Atsakovė argumentuoja, kad prioritetas teikiamas gaminančių vartotojų skaičiaus augimui (plačiajam interesui), o ne didesnių (virš 7 kW) elektrinių projektų finansavimui. Riboti ištekliai (2026 m. biudžetas) įpareigoja valstybę nustatyti tokias sąlygas, kurios užtikrintų paramą didžiausiam gyventojų skaičiui, taip prisidedant prie strateginio tikslo – iki 2028 m. Lietuvoje pasiekti 200 tūkst. gaminančių vartotojų.

Atsakovė pažymi, kad dėl 7 kW galios ribos naujajame Projektų finansavimo sąlygų apraše savo poziciją pateikė ir autoritetinga mokslo įstaiga – Lietuvos energetikos institutas (toliau – ir LEI), kuri oficialioje išvadoje pažymėjo, kad 7 kW galios riba yra vertinama kaip racionali ir techniškai pagrįsta priemonė. LEI vertinimu, tokia riba optimaliai subalansuoja du esminius tikslus: efektyvų namų ūkių savų energetinių reikmių tenkinimą bei elektros skirstomojo tinklo pralaidumų ribojimų valdymą. Ši ekspertinė išvada papildomai patvirtina, kad Energetikos ministerijos sprendimas apriboti remiamą galią iki 7 kW buvo priimtas siekiant užtikrinti tinklo stabilumą bei išvengti neproporcingos apkrovos infrastruktūrai, kartu patenkinant bazinius vartotojų poreikius. Atsižvelgiant į proporcingumo principą, Energetikos ministerijos vertinimu, 7 kW ribos nustatymas yra proporcinga priemonė, nes ji leidžia pasiekti anksčiau nurodytus strateginius tikslus bei parama pasinaudoti didesniai namų ūkių ratui. Kadangi rinkoje saulės elektrinių kainos krito ir asmuo už tą pačią asmeninių lėšų sumą šiuo metu gali įsigyti panašios galios saulės elektrinę, kokią būtų įsigijęs prieš kelerius metus su didesne parama, todėl asmens ekonominiai interesai nėra neproporcingai pažeidžiami.

Atsakovė taip pat pažymi, kad ji apie planuojamus 2026 m. pokyčius visuomenę informavo dar 2025 m. gruodžio 30 d. Tai įrodo, kad reguliavimo pokyčiai nebuvo staigūs ar netikėti, o asmenys turėjo pakankamai laiko (daugiau nei 3 mėnesius iki projekto derinimo pradžios) koreguoti savo investicinius planus.

Atsiliepime nurodoma, kad pareiškėjos reikalavimas taikyti jai „buvusią praktiką“ iš esmės reikštų reikalavimą pažeisti lygiateisiškumo principą. Jei Ministerija pritaikytų pareiškėjai sąlygas, kurios nebegalioja kitiems to paties kvietimo dalyviams, būtų diskriminuojami visi kiti pareiškėjai, kurie savo investicinius projektus derina prie naujųjų 2026 m. reikalavimų. Atsiliepime pabrėžiama, kad teisėtumo principas įpareigoja valstybę priimti sprendimus tik pagal galiojančias normas. Kadangi paraiškos pateikimo metu galioja naujoji tvarka, bet koks nukrypimas nuo jos pareiškėjos naudai būtų *contra legem* (lot. prieš įstatymą). Pareiškėjos lūkestis gauti paramą pagal anksčiau galiojusias sąlygas, Ministerijos vertinimu, neturėtų būti laikomas Konstitucijos saugomu teisėtu lūkesčiu. Valstybė, keisdama paramos intensyvumą ir techninius parametrus ateities projektams, nepažeidė teisinio tikrumo principo, nes nekeitė jau priimtų sprendimų dėl paramos skyrimo atgaline data, o įgyvendino savo pareigą efektyviai valdyti ribotus viešuosius išteklius. Pareiškėjos teiginys, esą jos situacija nebuvo įvertinta individualiai, yra teisiškai nepagrįstas. Atsakovė pabrėžia, kad viešojo administravimo subjektas, vykdydamas paramos skirstymo funkcijas, privalo vadovautis teisėtumo ir lygiateisiškumo principais. Individualus vertinimas paramos schemų kontekste reiškia patikrinimą, ar asmuo atitinka nustatytus kriterijus, o ne institucijos diskreciją kurti išimtines, teisės aktuose nenumatytas sąlygas atskiriems asmenims.

Atsakovė pažymi, kad valstybė negali taikyti išimčių ir tenkinti pareiškėjos prašymo taikyti „iki tol galiojusias sąlygas“, nes tai reikštų tiesioginį galiojančio teisinio reguliavimo pažeidimą (lot. *contra legem*). Vadovaudamasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) praktika teigia, jog joje nuosekliai pabrėžiama, kad institucijos privalo užtikrinti, jog visos paraiškos būtų vertinamos pagal tas pačias taisykles, galiojančias kvietimo teikti paraiškas metu. Bet koks individualus nukrypimas vieno pareiškėjo naudai pažeistų kitų pareiškėjų teises ir diskriminuotų tuos asmenis, kurie savo investicinius planus derino prie naujųjų 2026 m. reikalavimų. Atsakovė tai pat pažymi, kad paramos priemonės sąlygos buvo viešai derinamos iki 2026 m. balandžio 20 d., kas užtikrino proceso skaidrumą ir leido asmenims susipažinti su planuojamais pokyčiais. Pereinamojo laikotarpio nuostatų nustatymo galimybė vertintina per racionalaus finansinių išteklių naudojimo prizmę ir patenka į plačią valstybės diskrecijos sritį reguliuojant energetikos sektorį.

Ministerija papildomai pažymi, kad sistemiškai ir nuosekliai įvertinus LVAT praktiką, laikomasi pozicijos, jog teisė į valstybės ar Europos Sąjungos paramą nėra absoliuti ir nėra savaimė atsirandanti, ji siejama su pareiga pareiškėjui atlikti visas paramos teikimo metu galiojančias finansavimo sąlygas ir kriterijus. Kadangi pareiškėja investicinius veiksmus atliko nesant galiojančio teisinio pagrindo (kvietimo), ji negali kildinti savo teisių iš anksčiau taikytos praktikos, nes tai apribotų valstybės teisę operatyviai reaguoti į rinkos pokyčius (pinganti įranga) ir siekti viešojo intereso – paramos sklaidos didesniam gavėjų ratui.

Apibendrinant išdėstytus argumentus, Ministerija vertina, kad pareiškėjos teisės ir teisėti lūkesčiai nebuvo pažeisti. Aplinkybė, kad paramos sąlygos nesikeis, nepatenka į konstitucinio teisėtų lūkesčių principo apimtį, nes investicija buvo atlikta neegzistuojant galiojančiam valstybės įsipareigojimui (kvietimui). Atsakovė veikė neviršydama savo kompetencijos ribų ir laikydama viešojo intereso – užtikrinti racionalų lėšų naudojimą ir paskirstymą kuo didesniam namų ūkių skaičiui.

Taip pat nurodoma, jog atsakovė, priimdama sprendimus dėl paramos sąlygų peržiūrėjimo ir teikdama atsakymus į pareiškėjos skundą, laikėsi viešojo administravimo subjektams keliamų reikalavimų. Atsakovė, atsakydama į pareiškėjos kreipimąsi, neapsiribojo formaliu atsakymu, o pateikė objektyvius duomenis apie sumažėjusias technologijų kainas rinkoje, nuo 2025 m. gruodžio 30 d. įsigaliojusį Europos Sąjungos reglamentą, ribotus finansinius išteklius ir poreikį orientuotis į tipinį namų ūkio poreikį (7 kW). Tokiu būdu Ministerija įvykdė savo pareigą veikti nešališkai ir objektyviai, paaiškindama tikrąsias teisinio reguliavimo pokyčių priežastis, o ne remdamasi subjektyviais kriterijais. Priešingai nei teigia pareiškėja, jos situacija buvo įvertinta per galiojančio teisinio reguliavimo ir viešojo administravimo principų (numatytų VAĮ 3 straipsnyje) prizmę. Viešojo administravimo principai reikalauja paisyti įstatymo viršenybės ir teisėtumo, todėl Ministerija negalėjo tenkinti pareiškėjos prašymo taikyti nebegaliojančias sąlygas, nes tai būtų traktuojama kaip piktnaudžiavimas valdžia ir kitų asmenų lygybės principo pažeidimas.

Komisijos posėdžio metu Ministerijos atstovė prašė patikslintą skundą atmesti kaip nepagrįstą atsiliėpime ir posėdžio metu išdėstyų argumentų pagrindu.

Pareiškėja 2026 m. gegužės 7 d. pateikė papildomus paaiškinimus, kuriuose nurodė, jog palaiko savo patikslintą skundą ir prašo Komisijos: panaikinti Raštą ir įpareigoti Ministeriją iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2026 m. kovo 26 d. skundą, įvertinant individualias aplinkybes bei teisėtų lūkesčių, teisinio tikrumo, proporcingumo ir gero administravimo principus.

Pareiškėja, susipažinusi su atsakovių atsiliėpimais, pažymi, kad juose iš esmės teigiama, jog pareiškėjos skundas nepagrįstas, nes ankstesnis kvietimas paramai gauti buvo pasibaigęs, naujas kvietimas dar nebuvo paskelbtas, o teisė į paramą gali atsirasti tik pagal konkretaus kvietimo metu galiojančias sąlygas. Tačiau toks vertinimas yra pernelyg formalus ir neatsižvelgia į pareiškėjos individualią situaciją bei faktinių aplinkybių visumą. Pareiškėjos skundo esmė nėra reikalavimas automatiškai taikyti pasibaigusio kvietimo sąlygas ar suteikti išimtinę privilegiją. Pareiškėjos skundo esmė yra ta, kad institucijos neišnagrinėjo pareiškėjos individualios situacijos iš esmės ir neįvertino susiklosčiusios tarpinės faktinės bei teisinės situacijos.

Pareiškėja pažymi, kad jos saulės elektrinė buvo įrengta 2025 m. spalio 4 d., o prijungimo sąlygos išduotos 2025 m. rugsėjo 5 d. Tai reiškia, kad investicija buvo atlikta laikotarpiu, kai ankstesnis kvietimas jau buvo pasibaigęs, tačiau naujos paramos sąlygos dar nebuvo nei patvirtintos, nei aiškiai paskelbtos. Ministerija savo atsiliėpime nurodo, kad apie planuojamus pokyčius visuomenė buvo informuota 2025 m. gruodžio 30 d. Tačiau ši aplinkybė patvirtina, kad pareiškėjos investicijos atlikimo metu – 2025 m. rugsėjo–spalio mėn. – informacijos apie būsimą remiamos galios sumažinimą ar kitus esminius pokyčius nebuvo. Todėl teiginys, kad pareiškėja turėjo prisitaikyti prie naujų sąlygų, neatitinka faktinės situacijos. Šiuo atveju susiklostė situacija, kai dėl valstybės institucijų veiksmų ir reguliavimo spragų pareiškėja neturėjo realios galimybės pasinaudoti paramos priemone, nors investiciją atliko dar iki naujų, mažiau palankių sąlygų paskelbimo.

Atsakovės nurodo, kad teisė į paramą atsiranda tik pateikus paraišką galiojančio kvietimo metu. Tačiau šiuo atveju paraiškos pateikti nebuvo objektyvios galimybės, nes tuo laikotarpiu kvietimas nebuvo paskelbtas. Todėl susidarė situacija, kai pareiškėja negalėjo įgyvendinti savo teisės ne dėl savo kaltės, o dėl to, kad valstybė nebuvo sudariusi tam reikalingų sąlygų. Atsakovių argumentas, kad tokia situacija laikytina tik pareiškėjos prisiimta rizika, nėra pakankamas. Valstybė, organizuodama paramos sistemas ir skatindama investicijas į atsinaujinančią energetiką, turi pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo nuoseklumą, aiškumą ir prognozuojamumą. Tais atvejais, kai susidaro tarpinė situacija tarp dviejų reguliavimo etapų, institucijos turi įvertinti tokių asmenų padėtį ir spręsti dėl galimų pereinamojo laikotarpio mechanizmų.

Ministerija didelę dalį argumentacijos grindžia 7 kW galios ribos pagrįstumu, viešuoju interesu ir siekiu efektyviau paskirstyti lėšas. Tačiau šie argumentai nėra tiesiogiai susiję su nagrinėjamo ginčo esme. Pareiškėja neginčija valstybės teisės keisti paramos sąlygas ateityje. Ginčas kyla dėl to, kad keičiant sąlygas nebuvo įvertinta asmenų, investavusių iki naujų sąlygų paskelbimo, situacija.

Pareiškėja taip pat nesutinka su atsakovių teiginiu, kad pareiškėjos prašymo tenkinimas pažeistų lygiateisiškumo principą. Pareiškėja nurodo, kad jos situacija nėra analogiška asmenų, kurie investicinius sprendimus priima jau žinodami naujas sąlygas. Todėl vienodas teisinis vertinimas skirtingoms faktinėms situacijoms gali lemti ne lygiateisiškumo, o proporcingumo principo pažeidimą.

Agentūros atsiliėpime nurodoma, kad Agentūra veikė pagal kompetenciją, persiūsdama skundą Ministerijai. Tačiau pareiškėja teigia, kad institucijų kompetencijos pasidalijimas negali lemti situacijos, kai pareiškėjos kreipimasis iš esmės lieka neišnagrinėtas. Viešojo administravimo subjektai turi pareigą užtikrinti ne tik formalų, bet ir iš esmės pagrįstą sprendimų priėmimą. Šiuo atveju nei viena institucija nepateikė aiškaus atsakymo į esminius klausimus: ar buvo vertinama pereinamojo laikotarpio galimybė; kokia tvarka vertinami asmenys, investavę tarp kvietimų; kodėl tokia situacija laikoma tik pareiškėjos rizika; ir kodėl nebuvo atliktas individualus aplinkybių vertinimas. Pareiškėjos vertinimu, toks atsakymas neatitinka gero administravimo, proporcingumo ir teisinio tikrumo principų.

Patikslintas skundas tenkintinas iš dalies.

Nagrinėjamas administracinis ginčas kilo dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2026 m. balandžio 13 d. rašto Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl skundo / prašymo“ teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Nustatyta, jog pareiškėja 2026 m. kovo 26 d. skundu / prašymu „Dėl teisėtų lūkesčių pažeidimo ir paramos skyrimo sąlygų pakeitimo“ (toliau – ir Skundas / Prašymas) kreipėsi į Agentūrą prašydama: 1) įvertinti pareiškėjos situaciją individualiai ir taikyti iki tol galiojusias (arba joms artimas) paramos sąlygas pareiškėjos įrengtai saulės elektrinei; 2) arba numatyti pereinamojo laikotarpio mechanizmą asmenims, kurie investicijas atliko iki naujų sąlygų paskelbimo, bet objektyviai negalėjo pateikti paraiškos dėl kvietimo nebuvimo; 3) pateikti motyvuotą paaiškinimą, kodėl nebuvo užtikrintas kvietimų tęstinumas ir kaip buvo įvertintas teisėtų lūkesčių principas keičiant paramos sąlygas; 4) informuoti apie galimas teisių gynimo priemones, jei šis klausimas negalėtų būti išspręstas administracine tvarka.

Pareiškėja nurodė, kad kreipiasi dėl 2025–2026 m. laikotarpiu pasikeitusių paramos namų ūkiams sąlygų saulės elektrinėms ir dėl to galimai pažeistų pareiškėjos teisėtų lūkesčių. Paaiškino, kad 2025 m. spalio mėn. savo lėšomis įsirengė 11,28 kW galios saulės elektrinę, vadovaudamasi tuo metu viešai skelbta ir faktiškai taikyta paramos praktika, pagal kurią: buvo kompensuojama iki 10 kW įrengtos galios; paramos dydis siekė apie 240 Eur/kW. Taip pat paaiškino, jog sprendimą investuoti priėmė pagrįstai tikėdamasi, kad artimiausiu metu bus paskelbtas kvietimas teikti paraiškas pagal iki tol galiojusias ar analogiškas sąlygas, kaip tai buvo daroma ankstesniais laikotarpiais. Tačiau kvietimas ilgą laiką nebuvo skelbiamas, o vėliau paskelbtos naujos sąlygos iš esmės pasikeitė: sumažintas paramos dydis (iki ~170 Eur/kW); sumažinta maksimali remiama galia (iki 7 kW). Pareiškėja teigia, kad tokie pakeitimai iš esmės pablogino jos, kaip investuotojo, padėtį ir paneigė pagrįstus lūkesčius, susiformavusius remiantis valstybės institucijų ankstesne praktika ir viešai skelbta informacija.

Pareiškėja pažymėjo, kad pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo principus bei teismų praktiką, viešojo administravimo subjektai privalo laikytis teisėtų lūkesčių apsaugos principo, kuris reiškia, kad asmenys, veikdami pagal valstybės institucijų formuojamą praktiką ir viešai skelbiamą informaciją, turi teisę tikėtis stabilumo ir nuoseklumo. Šiuo atveju: investicija buvo atlikta dar iki naujų sąlygų paskelbimo; kvietimo paskelbimo vilkinimas nepriklausė nuo pareiškėjos valios; naujos sąlygos buvo pakeistos iš esmės ir neproporcingai.

Agentūra 2026 m. kovo 31 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl skundo / prašymo persiuntimo“, vadovaudamasi VAĮ 11 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 6 straipsnio 1 ir 2 papunkčiais ir atsižvelgdama į tai, kad Ministerija yra 2021–2030 metų plėtros programos valdytoja bei į tai, jog būtent Ministerija parengė preliminarų 2026 metų kvietimų planą, persiuntė pareiškėjos Skundą / Prašymą vertinimui pagal kompetenciją Ministerijai.

Ministerija priėmė skundžiamą Raštą, kuriame nurodė, jog elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių yra vienas iš svarbiausių valstybinės energetikos politikos prioritetų, o viena iš strateginių iniciatyvų elektros energetikos sektoriuje yra didesnė atsinaujinančių energijos išteklių dalis elektros energijos gamyboje. Gaminantys vartotojai iki šiol buvo ir yra skatinami per tikslines, aiškiai apibrėžtas paramos priemones, kurios finansuojamos iš įvairių finansavimo šaltinių. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu patvirtinta Europos Sąjungos Investicijų programa artėja prie pabaigos, o didžioji dalis programoje numatytų paramos lėšų jau buvo paskirstyta ankstesniais laikotarpiais, 2026 metais planuojamiems saulės elektrinių ir kaupiklių kvietimams yra numatyta skirti visą Investicijų programos lėšų likutį, kuris sudaro 24 mln. eurų.

Ministerija pažymėjo, kad per paskutinius kelerius metus rinkoje saulės elektrinių ir kaupiklių kainos ženkliai sumažėjo. Šiuo metu gyventojai saulės elektrinę gali pasistatyti kur kas pigiau nei tai buvo galima padaryti prieš keletą metų. Todėl natūralu, kad siekiant tikslingo bei efektyvaus paramos lėšų panaudojimo bei pasikeitus situacijai rinkoje yra tikslinga peržiūrėti ir skiriamos paramos intensyvumą. Siekiama sudaryti galimybes parama pasinaudoti kuo didesnam

asmenų skaičiui. Todėl atsižvelgiant į 2026 metais galimą skirti sumą fizinių asmenų saulės elektrinėms ar kaupikliams įsirengti numatomi ir paramos finansavimo intensyvumo pokyčiai. Paramos suma ir maksimali galia mažinamos siekiant efektyviau paskirstyti lėšas ir suteikti galimybę parama pasinaudoti didesniajam namų ūkių skaičiui, orientuotis į tipinio namų ūkio poreikius, kuriems 7 kW elektrinė dažniausiai yra pakankama, užtikrinti didesnę paramos poveikį gaminančių vartotojų skaičiaus augimui, o ne didesnių elektrinių finansavimui.

Ministerija taip pat nurodė, jog kaip yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, ūkinės veiklos reguliavimo pagrindinis kriterijus – bendra tautos gerovė; ūkinės veiklos teisinis reguliavimas nėra savitiksliis dalykas, jis yra socialinės inžinerijos priemonė, būdas per teisę siekti tautos gerovės; valstybė, reguliuodama ūkinę veiklą, turi laikytis asmens ir visuomenės interesų derinimo principo, užtikrinti ir privataus asmens (ūkinės veiklos subjekto), ir visuomenės interesus, siekti ne atskirų asmenų gerovės, bet būtent bendros tautos gerovės; Konstitucijos 46 straipsnio 3 dalies nuostata, jog valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei, suponuoja valstybės, taip pat valstybės valdžią įgyvendinančių ir kitų valstybės institucijų pareigą, paisant Konstitucijos normų ir principų, atsižvelgiant į tautos ūkio būklę, ekonomikos ir socialinio gyvenimo įvairovę bei kintamumą, nustatyti tokį ūkinės veiklos teisinį reguliavimą, kuris tarnautų bendrai tautos gerovei.

Ministerija Rašte pažymėjo ir tai, kad dėl ūkinės veiklos specifikos, įvairumo ir dinamiškumo konkrečių santykių šioje srityje reguliavimas negali būti visą laiką vienodas; ūkinės veiklos santykių teisinis reguliavimas gali būti keičiamas. Keisdama ūkinės veiklos santykių teisinį reguliavimą, valstybė gali keisti ir ūkinės veiklos sąlygas; tačiau tai darydama, ji turi paisyti Konstitucijos normų ir principų.

Nurodė, kad Ministerija, būdama atsakinga už efektyvų lėšų investavimą, privalo prieš skelbdama kvietimus įsivertinti technologijų kainų pokyčius rinkoje ir kitus aspektus, turinčius įtakos planuojamo finansavimo apimtims. Todėl Ministerija, įvertinusi sumažėjusias saulės elektrinių, kaupimo įrenginių kainas, atsižvelgusi į nuo 2025 m. gruodžio 30 d. įsigaliojusį Europos Sąjungos reglamentą, susijusį su įrenginių, pagamintų Europos Sąjungoje ir už jos ribų, skatinimo diferencijavimu bei turimas ribotas nepanaudotas lėšas, peržiūrėjo finansavimo sąlygas, kurios šiuo metu paskelbtos ir viešai derinamos iki 2026 m. balandžio 20 d. Patikino, kad Ministerija nuolat ieško galimybių bei papildomų finansavimo šaltinių tiek saulės elektrinių, tiek kaupimo įrenginių įrengimui. Atsiradus papildomų finansavimo šaltinių, 2026 metams numatyta lėšų suma saulės elektrinėms ir kaupikliams įsirengti gali didėti.

Atkreipė dėmesį, kad šiuo metu Ministerijos svetainėje yra paskelbta informacija apie planuojamą saulės elektrinių kvietimą ir finansavimo sąlygas, o taip pat Ministerija gyventojus kviečia dalyvauti viešojoje konsultacijoje dėl gyventojų įrengtų nuosavų saulės elektrinių finansavimo sąlygų aprašo projekto bei teikti savo pastabas ir pasiūlymus.

Ginčo santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (minėta, toliau – ir VAI), Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas, Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – ir Taisyklės), ir kiti teisės aktai.

Dėl tinkamo atsakovo

Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – ir IAGNTĮ) 13 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad bylos šalimis laikomi: pareiškėjas (skundą (prašymą) padavęs subjektas); atsakovas (viešojo administravimo subjektas, kurio individualūs administraciniai aktai arba veiksmai (neveikimas) ar vilkinimas atlikti veiksmus skundžiami); tretieji suinteresuoti asmenys (tie, kurių teisėms ar pareigoms bylos sprendimas gali turėti įtakos). Ginčo šalimis laikomi pareiškėjas ir atsakovas. IAGNTĮ 5 dalyje reglamentuota, kad nagrinėjant skundą (prašymą) administracinių ginčų komisijoje, netinkamas atsakovas pakeičiamas tinkamu atsakovu pareiškėjo sutikimu. Jeigu pareiškėjas nesutinka, administracinių ginčų komisijoje byla nagrinėjama iš esmės.

Pareiškėja Komisijai pateiktame pastiklintame skunde atsakovėmis nurodo Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos

projektų valdymo agentūrą, tačiau reikalavimus formuluoja tik Ministerijai dėl Ministerijos Rašto panaikino bei įpareigojimo atlikti veiksmus. Komisijos posėdžio metu, atsižvelgiant į tai, kad pareikštą materialinį teisinį reikalavimą pareiškėja kildina tik Ministerijai, buvo siūloma Agentūros procesinę padėtį pakeisti į trečiojo susiinteresuoto asmens. Pareiškėja nesutiko, kad Agentūra negali būti tinkamu atsakovu.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ne kartą yra akcentavęs, kad atsakovu administraciniame procese laikoma materialiojo teisinio santykio šalis, tikrai ar tariamai pažeidusi pareiškėjo materialiąsias teises ar interesus, ir kuri kviečiama į teismą (šiuo atveju Komisiją) atsakyti į pareiškėjo pareikštą reikalavimą. Pasirinkti, į ką nukreipti materialinį teisinį reikalavimą byloje, t. y. ką patraukti atsakovu, gali tik pareiškėjas. Tačiau administracinis teismas (šiuo atveju Komisija), būdamas aktyvus ir įstatymu įpareigotas išaiškinti proceso dalyviams jų procesines teises ir pareigas, padėti šiems asmenims įgyvendinti jų procesines teises, turi atkreipti pareiškėjo dėmesį į tai, kad jo atsakovu nurodomas subjektas neturi pareigos atsakyti pagal pareikštą materialinį teisinį reikalavimą, kitaip tariant, yra netinkamas atsakovas (išplėstinės teisėjų kolegijos 2008 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-330/2008, LVAT biuletenis Nr. 14, 2008; 2022 m. vasario 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-305-629/2022; 2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1058-968/2023). Jeigu pareiškėjas nesutinka pakeisti atsakovo, tai yra pakankamas pagrindas skundą atmesti (pvz., LVAT 2007 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A4-481/2007; 2017 m. vasario 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-96-261/2017).

Nagrinėjamoje byloje pareiškėja patikslintame skunde atsakove nurodė ir Agentūrą, jos procesinės padėties keisti nesutiko, todėl sprendžiama, kad tai yra pakankamas pagrindas atmesti pareiškėjos patikslinto skundo dalį atsakovei Agentūrai, kaip paduotą prieš netinkamą atsakovę.

Dėl rašto panaikinimo

Energetikos įstatymo 6 straipsnio 1 ir 2 punktuose nustatyta, jog Ministerija formuoja valstybės politiką energetikos sektoriuje ir organizuoja, koordinuoja, kontroliuoja jos įgyvendinimą; pagal kompetenciją tvirtina teisės aktus, reglamentuojančius energijos tiekimo saugumo, energetikos objektų ir įrenginių, vartotojų energetikos įrenginių įrengimo, eksploatavimo, naudojimo, techninės saugos, efektyvaus naudojimo ir kitus techninius klausimus. Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą, Ministerija turėjo teisę motyvuotu sprendimu išspręsti pareiškėjos Skundą / Prašymą ir pasisakyti dėl jame keliamų pareiškėjos reikalavimų.

VAĮ numato dvi kreipimosi į viešojo administravimo subjektus formas: prašymą ir skundą (VAĮ 2 straipsnio 10 ir 12 dalys). Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus (VAĮ 2 straipsnio 10 dalis). Skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti (VAĮ 2 straipsnio 12 dalis). Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles (VAĮ 11 straipsnio 1 dalis). Taisyklių 45 punkte nustatyta, jog į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualiu klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka; į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (Taisyklių 45.1 – 45.4 papunkčiai).

Pažymėtina, jog vienas iš principų, kuriais savo veikloje vadovaujasi viešojo administravimo subjektai, yra išsamumo principas. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį (VAĮ 3 straipsnio 5 punktas).

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, jog administraciniai sprendimai privalo atitikti VAĮ 10 straipsnio 5 dalies bendruosius reikalavimus, keliamus administraciniam sprendimams. VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje nustatyta, jog administraciniame sprendime turi būti nurodyta: <...> 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai.

VAĮ administraciniam sprendimui nustatytų reikalavimų aiškinimas išsamiau detalizuojamas LVAT suformuotoje praktikoje, kurioje nurodoma, tikrinant viešojo administravimo subjekto sprendimą (bendrine prasme) VAĮ 10 straipsnio aspektu turi būti nustatyta, ar asmuo, kuriam adresuotas aktas, iš esmės galėjo ir turėjo suvokti (suprasti) priimto sprendimo faktinius ir teisinius pagrindus, jo priėmimo motyvus (pvz., LVAT 2023 m. vasario 22 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-105-502/2023, 2023 m. gruodžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1257-968/2023 ir kt.). VAĮ 10 straipsnio 5 dalimi iš esmės yra siekiama užtikrinti, kad asmeniui, dėl kurio yra priimtas individualus administracinis aktas, būtų žinomi šio akto priėmimo teisinis bei faktinis pagrindai, taip pat motyvai, todėl kai nėra pagrindo individualų administracinį aktą pripažinti visiškai nemotyvuotu, kiekvienu konkrečiu atveju, spręsdamas dėl tokio akto atitikties pastarosios įstatymo nuostatos reikalavimams, teismas (atitinkamai, Komisija) privalo *ad hoc* (esant konkrečiai situacijai) įvertinti, ar nustatyti turinio (teisinio ir faktinio pagrindimo, motyvacijos) trūkumai yra esminiai, sukliudę šio individualaus administracinio akto adresatams suprasti visuomeninių santykių esmę ir turinį, identifikuoti jų teisių, pareigų bei teisėtų interesų pasikeitimą, šio pasikeitimo pagrindus ir apimtį, tinkamai įgyvendinti šiuo aktu suteiktas teises ar (ir) įvykdyti nustatytas pareigas bei įstatymų nustatyta tvarka efektyviai realizuoti teisę į (galbūt) pažeistų teisių ir teisėtų interesų gynybą. Šis vertinimas turi būti atliekamas individualaus administracinio akto adresato požiūriu, t. y. būtent to, kuris turi teisę žinoti ir suprasti, dėl kokios priežasties ir kuo remiantis priimtas konkretus sprendimas, be kita ko, atsižvelgiant ir į pastarajam asmeniui žinomas aplinkybes, lėmusias minėtą sprendimą (pvz., LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2017 m. rugsėjo 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-709-415/2017, LVAT 2021 m. rugsėjo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2457-575/2021, 2023 m. gruodžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2093-463/2023).

Be to, LVAT savo praktikoje yra nurodęs, jog VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje individualiam teisės aktui nustatyti reikalavimai laikytini gero administravimo principo atspindžiu (pvz., LVAT 2015 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2760-492/2015). Gero viešojo administravimo principas įpareigoja viešojo administravimo subjektą, priimant sprendimą, jame nurodyti faktinių aplinkybių bei teisės normų, kurių pagrindu priimtas sprendimas, visumą (pvz., LVAT 2013 m. gegužės 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁴⁴⁴-878/2013, 2021 m. lapkričio 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-2577-602/2021 ir kt.).

Kaip matyti iš skundžiamo Rašto turinio, jame bendrais bruožais nurodoma, kokia yra valstybės politika remiant elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių energijos išteklių, kaip yra remiami gaminantys vartotojai, į kokius aspektus atsižvelgiama rengiant kvietimą teikti paraiškas finansavimui gauti, norintiems įsirengti nuosavas saulės elektrines. Tačiau Rašte konkrečiai nėra pasisakoma dėl pareiškėjos Skunde / Prašyme keliamų reikalavimų, t. y. nėra įvertinta konkrečiai pareiškėjos situacija, nėra išspręstas pareiškėjos prašymas taikyti iki tol galiojusias (arba joms artimas) paramos sąlygas pareiškėjos įrengtai saulės elektrinei. Jeigu nėra galimybės taikyti anksčiau galiojusių paramos sąlygų pareiškėjos įrengtai saulės elektrinei, Ministerija aiškiai taip ir turėjo nurodyti, taip pat nurodydama tai pagrindžiančius argumentus.

Pareiškėja taip pat prašė numatyti pereinamojo laikotarpio mechanizmą asmenims, kurie investicijas atliko iki naujų sąlygų paskelbimo, bet objektyviai negalėjo pateikti paraiškos dėl kvietimo nebuvimo. Ministerija Rašte taip pat aiškiai nepasisakė ir dėl to, nenurodė ar yra galimybė taikyti tokį pareiškėjos prašomą mechanizmą, ar ne. Taip pat iš Rašto neaišku, kaip atsakovė atsakė į pareiškėjos prašymus pateikti paaiškinimą, kodėl nebuvo užtikrintas kvietimų tęstinumas ir kaip buvo įvertintas teisėtų lūkesčių principas keičiant paramos sąlygas, bei informuoti apie galimas teisių gynimo priemones, jei šis klausimas negalėtų būti išspręstas administracine tvarka. Kaip jau buvo minėta, Rašte tiesiog bendrai aptarta valstybės politika remiant elektros energijos gamybą iš

atsinaujinančių energijos išteklių, taip pat bendrai aptarti kvietimo teikti paraiškas sudarymo aspektai, tačiau tai nėra susieta konkrečiai su pareiškėjos situacija.

Iš pačio Rašto apskritai nėra aišku, koks yra pareiškėjos Skundo / Prašymo išnagrinėjimo rezultatas – ar Skundas / Prašymas netenkinamas, ar priešingai – tenkinamas, neaptartas konkretus teisinis reguliavimas. Rašte nėra išvardintos teisės aktų nuostatos, susijusios su sprendžiamu Skundu / Prašymu ir faktinėmis aplinkybėmis bei pagrindžiančios tokio Rašto pagrįstumą. Todėl visą tai įvertinus, spręstina, jog toks Raštas neatitinka išsamumo, gero viešojo administravimo principų, taip pat VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5, 6 punktų reikalavimų.

Atkreiptinas dėmesys, jog remiantis LVAT praktika, kilus administraciniam ginčui dėl individualaus administracinio akto, jį priėmęs subjektas ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijoje ir (ar) teisme negali nurodyti priimto akto motyvų (jei aktas buvo be motyvų), papildyti ar pakeisti akte nurodytus motyvus (pvz., LVAT 2014 m. gruodžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A602-1536/2014, 2016 m. vasario 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-313-146/2016, 2022 m. gegužės 4 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-261-502/2022).

Vadovaujantis aptartu LVAT išaiškinimu, atsakovės vėliau teikti papildomi argumentai ir paaiškinimai atsiliepime negali būti vertinami kaip Rašto motyvai. Šiuo atveju Komisija neturi teisės vertinti atsiliepime pateiktų papildomų argumentų, papildomai nurodyto konkretaus teisinio reguliavimo, kuris nebuvo nurodytas Rašte, ar pati nusistatyti priežastį, kuria remiantis buvo prašymas tenkintas ar netenkintas (pvz., LVAT 2018 m. gruodžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1240-556/2018 ir kt.).

Komisija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, daro išvadą, jog skundžiamame Rašte nėra išdėstytas teisinis reglamentavimas, Raštas neišsamus, nesusietas su konkrečia pareiškėjos situacija, Rašte konkrečiai nėra išspręsti pareiškėjos Skunde / Prašyme suformuluoti reikalavimai, todėl spręstina, jog Rašto trūkumai yra esminiai, dėl kurių pareiškėjai buvo apribota galimybė šį Raštą tinkamai apskusti, o Komisijai apsunkinta galimybė įvertinti taikytus teisės aktus, sprendžiant pareiškėjos Skundą / Prašymą. Todėl tai vertinant, spręstina, jog Raštas neatitinka išsamumo, gero viešojo administravimo principų, VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5, 6 punktų reikalavimų, yra neteisėtas ir nepagrįstas, todėl naikintinas.

Atsižvelgiant į tai, kad Raštas yra neteisėtas ir nepagrįstas, todėl pareiškėjos išvestinis reikalavimas taip pat tenkintinas ir atsakovė Ministerija įpareigojama iš naujo išnagrinėti pareiškėjos Skundą / Prašymą ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Pažymėtina ir tai, kad LVAT praktikoje yra konstatuota, jog teismo sprendimas, kuriuo buvo panaikintas viešojo administravimo subjekto priimtas aktas dėl to, kad jame nėra aiškūs jo priėmimo motyvai, nereiškia, jog viešojo administravimo subjektas yra įpareigojamas priimti priešingą sprendimą – šiuo atveju viešojo administravimo subjektas gali priimti bet kokią sprendimą (ir tokį patį, koks buvo priimtas anksčiau), tačiau jame turi būti aiškiai nurodyti tokio sprendimo priėmimo motyvai (pvz., LVAT 2018 m. gruodžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1240-556/2018 ir kt.).

Komisijos posėdžio metu bylos šalys išdėstė ir daugiau argumentų, tačiau, Komisijos nuomone, jie niekaip nekeičia padarytos išvados dėl Rašto teisėtumo, todėl Komisija jų detalčiau šiame sprendime nenagrinėja. Pagal LVAT praktiką, teismo (šiuo atveju Komisijos) pareiga motyvuoti priimtą sprendimą nėra suprantama kaip reikalavimas detaliam atsakyti į kiekvieną pareiškėjo argumentą (pvz., LVAT 2019 m. spalio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-814-492/2019 ir kt.).

Nustatytų teisinių ir faktinių aplinkybių pagrindu pareiškėjos patikslintas skundas tenkintinas iš dalies.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjos X. Y. patikslintą skundą tenkinti iš dalies.

Panaikinti Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2026 m. balandžio 13 d. raštą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl skundo / prašymo“.

Įpareigoti atsakovę Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2026 m. kovo 26 d. skundą / prašymą „Dėl teisėtų lūkesčių pažeidimo ir paramos skyrimo sąlygų pakeitimo“ ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Kitoje dalyje patikslintą skundą atmesti.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Marina Adomaitė

Komisijos narės

Vilija Astrauskienė

Inga Drąsutavičienė